

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

ABONAMENTE:

Particulari	1 an	6 luni
Autorități, bănci și întreprinderi industriale și comerciale	500	250
Publicații em.-patrat	1000	500
	Lei	5.

Director:
TRAIAN CHIRILĂ

Redacția și administrația
Str. Minerva No. 7.
CLUJ. TELEFON 444

1 Decembrie 1918

Aniversarea adunării dela Alba-Iulia, unde s'a proclamat unirea Ardealului, n'a intrat încă în rândul acelor sărbători naționale cu prilejul cărora nu se aud decât discursuri festive și trambii de paradă. Evenimentul istoric, mult prea aproape de noi, stârnește încă în jurul lui discuții pătimașe de politică internă. Oamenii cari au fost părtași ai acelor zile, și cari își închipuiesc de multe ori că soarta u ui neam întreg stătea în voiața și în puterea lor de a hotări, oamenii aceia sunt încă în mijlocul nostru, mai dau și mai primesc încă lovituri, și e firesc după cât ni se pare, ca meritele lor personale să fie exagrate de prieteni și tăgăduite de adversari.

Mai târziu, când pasiunile se vor potoli, și când vom putea privi frământările de astăzi și de ieri în perspectiva largă a timpului care s'a scurs, înțelesul adunării dela Alba-Iulia va fi altul. Toate discuțiile aprinse de astăzi vor fi în gropate sub cenușa rece a dușmăniilor demult încheiate, iar generațiile viitoare nu vor sărbători la 1 Decembrie altceva decât ideea unității noastre naționale, în fața căreia atunci când a bătut ceasul prielnic nu s'a auzit nicio voce discordantă.

Deocamdată, însă n'am ajuns acolo. Vor ieși la iveală deci și de data aceasta, toffelul de opinii potrivnice, cari se vor ciocni, îndârjite, în văzul tuturor. Frunțașii diferitelor partide politice dela noi și partidele politice înși-le, n'au căzut nici până acum de acord asupra celui mai important moment al istoriei noastre de o mie de ani.

Sunt două greșeli, deopotrivă de evidente, cari se săvârșesc din două tabere opuse, ori de cât ori vine vorba despre unirea Ardealului. Unii dintre oamenii politici ai vechiului Regat, în special conducătorii partidului liberal, vor să micșoreze dinadins importanța istorică a adunării dela Alba-Iulia, tăgăduind că rezoluția aclamată în acea adunare de peste o sută de mii de oameni ar constitui un izvor de drept pentru existența României întregite în nou-le ei hotare. Cei cari susțin acest punct de vedere consideră intervenția militară a vechiului Regat din 1916 și tratatul de pace care s'a încheiat epopeia noastră militară, drept unica temelie reală pe care s'a clădit statul român de astăzi. Teoria cealaltă cade într'o exagerare opusă. Am auzit de multeori afirmându-se, cu deosebire zici, în Ardeal, că intervenția militară a vechiului Regat a fost un sacrificiu inutil, că războiul s'a sfârșit prin intervenția Statelor

Unite și că unitatea națională a poporului român s'e realizat pe baza principiilor de autodeterminare proclamate de președintele Wilson în binecunoscutele sale pai prezece puncte. Adunarea dela Alba-Iulia, organ zată de partidul național, a fost expresia legală a acestei autodeterminări. Prin libera sa declarație de voință, Ardealul s'a unit cu Basarabia ca Bucovina și cu vechiul Regat.

Adevărul însă, ca mai totdeauna, e pela m jloc. Ar fi cam greu să ne pronunțăm ce ar fi hotărât Conferința de pace din Paris cu privire la hotarale României de astăzi, dacă n'am fi putut aduce la masa verde, ca un argument care trage totdeauna în cumpănă, jertfa de sânge a celor opsute de mii români căzuți pe câmpul de luptă pentru biruința comună a armatelor aliate. La încheierea tuturor ascotelor războiului noi ne am putut înșiriu în rândul învingătorilor, deși am fost vremeln c învinși. Cine are curajul să pretindă, că am fi fost tratați cu aceeaș măsură dacă am fi rămas până la urmă în cumpără comodă a mentalității?

Și iarăș nu se poate tăgădui, că adunarea dela Alba-Iulia, unde s'a consfințit unirea Ardealului print'o impunătoare manifestare a conștiinței populare, a fost de fapt un elocvent plebiscit, care, satisfăcând principilul autodeterminării, n'a mai lăsat nicio îndoia în ceea ce privește adevăratele sentimente naționale ale poporului românesc din această provincie. România de astăzi are, prin urmare, la baza edificiului ei, și prestigiul forței — pe care i l'a dat norocoasa de eg re a acțiunii sale militare și conștiința dreptului, pe care l'a pecetluit îndeplinirea, cu concursul națiunii întregi, a unui ideal milenar. Pasionați de întrecerile lor politice, unii dintre noi au reușesc să vadă decât o singură jumătate a unui singur întreg.

Generațiile viitoare, ridicându-e în urma noastră pe culniile vremii, vor ști să înțeleagă trecutul în toată mărișia lui. Noi suntem prea aproape...

A H.

Conferința internațională de căi ferate

— Cea mai apropiată conferință de căi ferate a statelor din Europa centrală, la care vor participa delegații Germaniei, Austriei, Poloniei, Ungariei, Cehoslovaciei și Iugoslaviei, va avea loc la București.

Permisele ziaristilor

In cursul lunii Decembrie se va hotări definitiv asupra permiselor de călătorie gratuită ale ziaristilor. Chestiunea, dacă nu ne înșelăm, stă în suspensie de un an de zile. Are dreptate vorba franțuzească, plină de o ironie actuală, că numai ceea ce e provizoriu durează cu adevărat... Acum un an, aceste permise ale ziaristilor trebuiau să fie preschimbate. Dar d. general Văitoianu, ca să nu fie nevoit să acorde permise noi celor cari între timp îndeplineseră condițiile prescrite de lege, a prelungit pur și simplu permisele vechi O lună, două, trei cari au ajuns să beneficieze de acest drept, căldătoresc și astăzi cu permisele din 1924.

Iată, însă, că se va lua acum o hotărâre definitivă în această privință. Nici provizoriul nu durează la nesfârșit!

Se vorbește, că permisele de călătorie gratuită ale ziaristilor vor fi suprimate. O informație apărută în „Neamul Românesc” zicea că d. Vintilă Brătianu a și anunțat, cu o vădită satisfacție, această știre. Ar fi, după părerea noastră, și o greșeală și o nedreptate. O nedreptate, pentru că ziaristii e singura categorie de călători care nu circulă în interesul lor personal, ci pentru satisfacerea unor necesități obștești. Vă jur că nicio călătorie a ziaristului, oricât ar fi ea de gratuită, nu e o călătorie de plăcere! Publicul, care vrea să fie bine informat, și repede informat, nu se poate să nu înțeleagă, că redactorilor unui ziar trebuie să li-se asigure măcar atât: posibilitatea de a circula liber pe tot întinsul țării. Ar fi drept, oare, ca această deplasare, necesară pentru îndeplinirea conștiințioasă a profesiei sale, s'o plătească din buzunarul său?

Dar suprimarea permiselor ziaristilor ar fi și o neiertată gresală, care s'ar săvârși față de presa dela noi. Această presă se luptă, și al minteri, cu destule greutăți. Statul se gândește prea puțin s'o sprijinească. N'o protejează cu nimic. Nu numai că n'o subvenționează, nu numai că n'o ajută materialcește, dar nu-i acordă nici măcar avantajele de care se bucură, de obicei, cea mai puțin interesată dintre așa zisele industrii naționale. E de prisos să mai amintim situația de azi a gazetelor dela noi. În afară de două-trei excepții fericite, restul nu se țin în picioare de cât prin jertfe necontente din punga unor oameni cari au această pasiune ciudată pentru farmecul hârtiei tipărite. Marea majoritate a publicațiilor dela noi

sunt întreprinderi cari dau deficiet. Așa stând lucrurile, ce scop ar avea suprimarea celor câteva permise permanente distribuite acestor ziaristi? Un câștig pentru căile ferate? Nicidecum. O simplă șicană fără rost care se va răsfrânge defavorabil asupra presei dela noi. E un rezultat pe care nu-l dorește nimeni.

Ceea ce dorește toată lumea e să nu se facă abuz de aceste permise. Să se linițească numărul lor. Să nu se mai acorde agenților electorali noașelor favorite. Să se dea, cu adevărat, ziaristilor. Dar aceasta e o altă față a problemei.

Aplanarea conflictului dela Camera de Comerț din Brașov

Intervenția dlui Mazuch

Ziarul „Ardealul” a scris mai pe larg despre conflictul dintre membrii români și membrii sași ai Camerei de Comerț din Brașov. Aflăm acum, că grație intervenției dlui Mazuch, inspector comercial, delegat al ministerului Industriiei și Comerțului, incidentul a fost aplanat. Cele două tabere protivnice s'au împăcat.

Iată condițiile acestei împăcări:

1. Atât sașii cât și românii recunosc validă alegerea făcută la 2 Octombrie, rămânând președinte în persoana d-lui W. Scheiber și vicepreședintele în persoana d-lui A. Hessheimer, ambii sași, iar vicepreședintele pentru secția industrială d. Gh. Mincu, directorul Băncii generale a Țării Românești.

2. Asupra alegerii făcută în 21 Octombrie pentru reprezentanții Camerei în Uniunea Camerilor de Comerț din București, s'a făcut următoarea modificare: Camera din Brașov va desemna trei membri români și un saș.

S'a mai hotărât ca această Cameră să aibă trei secretari, avându-se în vedere aglomerația de lucrări.

Falimente

La tribunalul din Arad s'au înregistrat două cereri de declarare în stare de faliment:

Firma Atlas și Braun din Arad a cerut și tribunalul a admis deschiderea procedurii falimentare împotriva firmei forestiere Albert Schwartz din Arad.

Împotriva firmei Leopold Rosenberg s'a înaintat deasemeni o cerere de declarare în stare de faliment pentru neplata unei datorii de 200.000 lei. Desbaterea a fost fixată pentru ziua de 31 Decembrie.

Uniunea Camerelor de Comerț

Rolul acestei instituții. — Cum se va face constituirea ei. — Adunarea dela 11 Decembrie.

Se știe, că delegații Camerelor de Comerț și Industrie din întreaga țară urmează să alcătuiască o Uniune a tuturor Camerelor de Comerț și Industrie, cu sediul la București.

Această instituție centrală, chemată să dea anumite orientări comerțului și industriei românești. În special să îndrumeze și coordoneze studiile însăși a Camerelor de Comerț și Industrie: coordonează studiile acestora; formulează și dă păreri motivate asupra celor mai de seamă probleme industriale și comerciale de ordin general; urmărește atingerea rezultatelor pe care Camerele de Comerț și Industrie le-ar obține mai greu prin acțiunea lor separată în chestiunile comerciale și industriale de ordin general; îndeplinește atribuțiunile date ei prin legi și regulamente speciale; întreține legături cu atașajii comerciali ai țării din străinătate în toate chestiunile de ordin economic și financiar.

În toate aceste chestiuni, ori de câte ori va simți nevoia unor informații autorizate, fie pentru a legisla în materie economică, fie în materie de dispozițiuni ministeriale guvernul poate lua avizul Uniunii Camerelor de Comerț. Uniunea are, deasemeni, latitudinea de a studia legi și regulamente privitoare la Comerț și Industrie, pe care le va prezenta departamentelor res-

pective, spre a le lua în considerație. Ea funcționează deci, în această privință, ca un corp consultativ, cu caracter de specialitate, care nu legiferează direct, dar prin deciziunile și concluziile sale e chemat să influențeze legiferarea Parlamentului în interesul comerțului și industriei naționale.

1. Constituirea Uniunii Camerelor de Comerț și de Industrie;
2. Alegerea membrilor comitetului de direcție;
3. Constituirea comitetului de direcție al Uniunii;
4. Stabilirea pe anul 1926 a cotei-părți din veniturile Camerelor de Comerț și de Industrie ce urmează a se destina pentru cheltuielile Uniunii pe acel exercițiu;
5. Imputernicirea comitetului de direcție: a) de a întocmi statutul Uniunii și de a face demersurile necesare pentru aprobarea lui cu formele prevăzute de art. 44 din legea pentru reorganizarea Camerelor de Comerț și Industrie; b) de a organiza serviciile Uniunii și de a lua măsuri pentru instalarea lor; c) de a întocmi bugetul de venituri și cheltuieli al Uniunii pe exercițiul 1926 și de a-l prezenta spre aprobare ministerului de Industrie și Comerț.

După cum am spus mai sus, fiecare Cameră de Comerț și Industrie din țară își va trimite delegații să la București.

Afacerile și politica

— Spre o altă înțelegere a intereselor economice? —

Publicăm în altă parte a ziarului nostru știrea despre constituirea Societății pentru exploatarea gazului metan. Această societate, în care e interesat și statul, face parte din rețeaua de întreprinderi comercializate pe cale și înființate de guvernul liberal.

Se știe, că partidele de opoziție, și în special partidul național din Ardeal, a combătut cu multă energie în Parlament cunoscuta lege a comercializării, — pe baza căreia e constituit și Societatea pentru exploatarea gazului metan, — susținând, că partidul liberal urmărește repararea tuturor bogățiilor țării și în special, aservirea economică a provinciilor alipite.

Nu suntem încă în măsură să apreciem, întrucât aceste învinuiri căsăpund adevărului. Ceeace notăm, cu toate acestea, să constatăm, e prezența a doi dintre cei mai de seamă frunțași ai partidului național în consiliul de administrație a Societății pentru exploatarea gazului metan, cea dintâi înțelegere comercializată înființată de guvernul liberal pe teritoriul Ardealului. Acești doi frunțași ai partidului național sunt: dl Mihai Popovici, fost ministru, unul dintre consilierii intimi ai dlui Iuliu Maniu și dl Ion Lapedatu, deputat, despre care se spune că ar fi viitorul ministru de Finanțe într'un eventual guvern prezidat de dl N. Iorga. Departe de noi gândul de a bla-

mă pe cei doi „leaderi” ai opoziției pentru gestul pe care l-au făcut, căutând să scormonim cu orice preț o contradicție între atitudinea lor politică față de legea comercializării și buna afacere realizată prin participarea în consiliul de administrație a unei societăți înghetate pe temeiul acelei legi. Dimpotrivă. Ne bucurăm în mod sincer, că oamenii noștri politici din Ardeal au înțeles, în sfârșit, că interesele particulare ardelenesti nu trebuie să fie jertfite de dragul unor lupte cu succes îndoielnice.

Ar fi fost regretabil, de pildă, ca netăgăduita pricepere financiară a unui specialist ca dl Ion Lapedatu, sau puterea de muncă a unui nespecialist ca dl Mihai Popovici, să rămână nefolosită, numai pentru că aceștia se găsesc în plină ofensivă politică împotriva partidului dela putere! Se poate foarte bine ca dl Mihai Popovici și Ion Lapedatu să ațace politica economică a guvernului liberal, dovedim cu argumente că această politică va aduce, în ultimă esență, ruina țării întregi și îmbogățirea nemeritată a câțiva favoriti ai regimului. Aceasta n'are pentru ce să-i împiedice de a participa, pentru binele tuturor, la constituirea unor întreprinderi cointeresate, unde, în lipsa lor, toate avantajele materiale s'ar fi rezervat numai pe seama personalităților a-greate de guvern.

Politica, s'a repetat de atâtea ori, se cade a fi despărțită de afaceri. Cei doi frunțași de seamă ai partidului național au dovedit, prin atașarea lor pe lângă Societatea pentru exploatarea gazului metan, că pot face aceeași deosebire. Li felicităm, asigurându-i că nu vor fi păgubiți.

A. R.

Bolcotarea ziarelor românești?

— Un ordin al ministerului de Interne —

Ministerul de Interne fiind informat că în mai multe părți din țară și în special în Ardeal și în Basarabia depozitarii de ziare, duc o luptă sistematică contra răspândirii ziarelor românești, s'au făcut cercetări de către autoritățile respective și faptul a fost dovedit exact.

Față de această stare de lucruri d. G. Tătărescu, subsecretarul de stat la Interne, a dat un ordin circular către autoritățile administrative și polițienești, prin care li se pune în vedere, că în cazul când astfel de fapte s'ar mai dovedi, depozitarii și chioșcarilor de ziare vinovați să li se retragă autorizațiile de funcționare și exercitare a acestui comerț.

Ordinul acesta a fost comunicat ieri telegrafic tuturor autorităților.

Se scumpește și tutunul...

2 lei cuțla de chibrituri

Direcția generală R. M. S. a hotărât să scumpească prețurile produselor sale în chipul următor:

Tutunul de calitate II s'a scumplit dela 200 la 250 lei kgr.

Tutunul de calitate III dela 100 la 125 lei kgr.

Țigările Ferdinand cu vârf aurit din tutun de Macedonia dela 4 la 5 lei bucata.

Țigările Mihaiu Viteazul din tutun de Macedonia dela 3 la 4 lei bucata.

Țigările Principele Carol din tutun indigen dela 1 la 1.20 lei bucata.

Țigările Principele Mihaiu din tutun indigen dela 0.80 la 1 leu bucata.

Țigările Regale din tutun indigen dela 0.80 la 1 leu bucata.

Țigările Intim Club, din tutun indigen dela 0.70 la 0.80 lei bucata.

Țigările Funcționare din tutun indigen dela 0.30 la 0.40 lei bucata.

Chibriturile dela 1.50 la 2 lei cuțla.

Nouile prețuri au intrat în vigoare de alături. Celelalte produse ale R. M. S. nu s'au scumplit... deocomdată.

Amplificarea uzinei electrice

Societatea „Minele de Cărbuni din Ardeal” din Cluj, se ocupă cu planul instalării unui stabiliment electric la Aghires, cu scopul ca curentul produs la această uzină să fie furnizat uzinelor electrice a orașului Cluj. Directorul societății dl Leob Molnár a expus acest plan la oședință a filialei din Cluj a Ugi-rului cerând sprijinul acestei asociații pentru realizarea lui. Pentru studierea acestui plan Ugi-r a delegat o comisie compusă din dnii I. Diamant și dr. Otto Manouschek.

BORVIZ

DE

BORSEC

Regele apelor minerale.

Direcția comercială:

CLUJ

str. Memorandului 8

(Casa Tischler)

Reprezentanța pt. vechiul regat:

BUCUREȘTI

Strada Carol No. 25

Societatea „Helvetia” și-a urcat capitalul

Noua firmă a societății

Societatea de asigurare „Helvetia” din Cluj și-a urcat capitalul social la 10 milioane lei schimbându-și totodată și firma astfel că pe viitor societatea va funcționa sub firma „Minerva” societate anonimă de asigurări.

Membrii în direcțiunea au fost aleși dnii. dr. Octav. Felecan, Andrei Balázs canonic, dr. Edmund Inczedi Joksmann, baronul Gavril Josika, dr. Ioan Kadar dir. banca, Bela Kállay, Lad. Kispál, Coloman Kovacs, dr. Al. Makkay, Paul Mitskási, Mihail Master, dr. Aurel Millea fost deputat, dr. Lad. Nagy, baron dr. Iuliu Rudnyánsky și dr. Lud. Vékás.

În comisiunea de control au fost aleși dnii. Alex. Chiffa, dr. Parteme Dan, adv. dr. Iuliu Illés, dr. Bela Jánossi, dr. Laurențiu Miko, Eugen Klein director de bancă și Iosif Tordai.

Având în vedere această majorare de capital precum și contractele de reasigurare avantajoase încheiate cu Elveția și Anglia societatea este astăzi în situație de a acoperi cu ușurință și cele mai mari riscuri. Societatea nefiind cartelată, operează cu cele mai scăzute prime de asigurare.

Fabrica de muniții dela Copșa-mică

Săptămâna aceasta a avut loc la ministerul de industrie și comerț o consfătuire la care au luat parte: dl Tancred Constantinescu, ministru de industrie și comerț, ing. C. Orghidian, directorul general al soc. „Reșița”, dl general Munteanu, secretar general al ministerului de război și dl general Ghinescu. În această consfătuire s'a discutat chestiunea înființării fabricii de muniții dela Copșa-mică, precum și desemnarea personalului superior al acestei întreprinderi. După cât suntem informați, este probabil că dl general, va fi numit director general dl Ghinescu, va fi numit comisar al guvernului.

Citiți „LEMNUL”

Situația financiară a României

— Căile ferate din viitorul Buget. — Venituri și cheltuieli. — Căile ferate. — Datoriile de război. — Salariile funcționarilor publici. —

Am publicat în numărul trecut al „Ardealului” câteva date rezumative asupra Bugetului general al României. Acum, când proiectul Bugetului general a fost depus pe biroul Camerei, suntem în măsură să dăm multe amănunte mai complete.

Bugetul pe anul 1926 se cifrează la venituri cu suma de 28.250.000.000 cifră la care se adaugă o sumă de 1 miliard din disponibilitățile anului 1925, ceea ce face un total de 29.250.000.000.

Avem astfel un plus de 6 miliarde de 205.650.000 asupra bugetului de anul 1925.

Acest plus provine din: 1 miliard 300.000.000 venituri create din nou, din următoarele surse:

1. Din nouă lege de unificare a taxelor de timbru, care va fi depusă zilele acestea în Parlament și care, — prin această unificare, — trebuie să producă un plus aproximativ de 400 milioane lei.

2. Altă sumă de 400 milioane lei va proveni din modificarea tarifelor postale, rămase mulți în urmă sub normal.

3. 500 de milioane vor fi realizate în urma unor modificări de de altă în tarifele Regiei Monopolurilor Statului.

La toate acestea se adaugă un miliard luat din excedentele anului 1925 dar se scade la evaluarea sumă de 1 miliard lei din taxele de export.

Cheltuielile

Cheltuielile diferitelor departamente, pe anul 1926, sunt de 23 miliarde 516,842.000 la care se adaugă suma care trece din bugetul statului asupra comunelor și județelor prin dispozițiile legii administrative, în sumă de 395 milioane, care se dă sub formă de subvențiuni pentru plata personalului și materialului de care statul e desărcinat prin această lege.

Astfel totalul bugetului de cheltuieli al diferitelor departamente pe anul 1926 se ridică la suma de 23,911.729.000, — de un plus de 1,784.000.000 asupra cheltuielilor de acum un an.

Atât la cheltuielile cât și la veniturile din anul acesta nu intră, negreșit, bugetul Căilor ferate, care era anul trecut în valoare de aproximativ 8 miliarde și care, conform prevederilor, se va urca pe anul 1926 la circa 10 miliarde.

Salariile vor fi sporite

Astfel disponibilul rămas, între cheltuieli și venituri, se va

impărți în modul următor:

1,300.000.000 pen ru fondul de deschidere de credite suplimentare, fond care, — deși se scot Căile ferate din bugetul general de cheltuieli ale Statului, — s'a sporit, pentru a se putea face față sumelor pe cari le va cere regularizarea datoriilor interaliate.

Suma disponibilă de 4 miliarde ce rămâne, va fi afectată în două pentru îmbunătățirea salariilor funcționarilor și pensiunilor și anume:

3 miliarde pe ziua de 1 Ianuarie 1926, iar 1 miliar pe 6 luni, cu începere dela 1 Iulie 1926, adică după închiderea exercițiului bugetar al anului 1925, deci o totală ameliorare anuală de 5 miliarde, sumă care va permite să se facă o creștere actuală de peste 65 la sută.

Problema financiară externă

Rămân de rezolvat numai două necunoscute: una a datoriilor interaliate și alta a drepturilor și executării tratatelor de pace.

In Anglia chestiunea s'a rezolvat în mod favorabil pentru ambele părți. In momentul acesta se tratează în America și sperăm că în curând, prima chestiune va fi rezolvită și că dânsa — prin interesele ce au în această chestiune și ceilalți aliați — va atrage și pe cea de-a doua.

In orice caz, România are asigurate pentru moment, sumele necesare pentru noua anuitate ce i-ar impune o regularizare dreaptă a datoriilor interaliate.

Politica bugetară

Care trebuie să fie în aceste condițiuni politica imediată de împrumut a României?

Trebuie să fie prudentă cum a fost și politica ei bugetară până azi, adică, cu un credit încă incomplet dobândit, ea trebuie să și facă un program pe un termen relativ scurt, după părerea mea, de cel mult 3 ani — și strict pentru destinațiunile și nevoile care se pun pe primul plan în acești 3 ani.

Cea dintâi nevoie este legată de problema monetară, adică de accelerarea programului schițat prin convenții e încheiate cu Banca Națională, pentru garantarea circulației și a formării fondului de lichidare, bazat în parte pe redevențle de petrol ale Statului.

Chestiunea transporturilor

A doua nevoie este unificarea rețelei Căilor ferate și înlesnirea acceselor la Mare și la Dunăre.

Noua lege a Căilor ferate permite acestei întreprinderi puțința unui împrumut propriu, iar cele 80 milioane, care conform legii impozitelor directe, va fi vărsat anual la Casa de depuneri pentru un fond cultural și al asistenței publice, poate înlesni împrumutul cultural și de asistență publică.

Acestea sunt, în linii generale, proiectele financiare ale guvernului pentru anul viitor. Trebuie să ținem seama, însă, că e vorba numai de evaluări și de probabilități. Realizarea acestora va cădea în sarcina guvernului viitor.

Piața internațională a grâului

— Situației recoltei din anul acesta —

La ministerul de Agricultură din București s'a primit un raport dela Paris, cu privire la situația mondială a cerealelor și în special a grâului.

Din acest raport, rezultă că recolta grâului din acest an, diferă foarte mult, de recolta grâului din anul trecut, fiind cu mult superioară recoltei anului 1924, anume, în: America de Nord, Europa și Africa de Nord.

Cu privire la fixarea prețului grâului, raportul arată că cerealiștii — negustorii de grâu ca și producătorii, au căutat să împingă prețul grâului cât mai sus, dar că sforțările lor n'au putut să le aducă nici un folos, prețul grâului formându-se dela sine prin jocul concurenței.

S'arele-Unite, din America de Nord a avut o foarte slabă recoltă din grâul de toamnă și aceasta din cauza imperiilor; a realizat însă stocurile de care aveau nevoie din recolta grâului de primăvară.

In ce privește recolta porumbului, aceasta a fost sub mijlocie și din această cauză, s'a importat porumb din Argentina.

Argentina, în mod excepțional are o recoltă mai mult decât abundentă și dispune de un stoc de export de trei milioane tone, fără a fi socotite stocurile rămase din anul precedent.

Rusia a avut o foarte bună recoltă de grâu, în regiunea de Sud și o recoltă mijlocie în regiunea centrală.

Potrivit informațiilor sosite la Paris, Rusia poate exporta până la 4 milioane tone grâu.

România are o recoltă de grâu superioară, recoltei anului 1924 și va putea într-o oarecare măsură exporta grâu. Cu privire la recolta porumbului, aceasta este bună și se va putea realiza un important export.

Dintre țările importatoare de grâu este cunoscută Franța, care are o recoltă de 80 milioane kintali. Datorită acestei producții, Franța speră să importe o mică cantitate de grâu.

Spania are nevoie de un import de grâu de 50 mii de tone. Grâul importat, va fi în deosebi pentru regiunile de Sud, unde a băntuit o îndelungată secetă.

Țările importatoare, de grâu mai însemnate și care au o mare nevoie sunt: Anglia, Belgia Olanda și Scandinavia.

Aurul din Ardeal la drumul străinătății

Producția scade. Cauzele acestei stări de lucruri. — Prețul aurului. — Contrabanda.

Ziarul „Neamul Românesc” a publicat deunăzi câteva date foarte interesante cu privire la producția aurului din Ardeal.

Ultima statistică a ministerului de industrie și comerț, arată că producția anuală a aurului în Ardeal se cifrează la 1400—1500 kgr.

Cercurile ministerului de industrie ne afirmă că producția anuală a aurului în Ardeal s'ar ridica la 3000 kgr. O mare parte î să din această cantitate ia drumul către Cehoslovacia, sub formă de contrabandă. O altă parte din aur se vinde pe piața românească, tot sub formă de contrabandă, tuturor giuvaergiilor.

Contrabandele se fac numai datorită lipsei de concurs a statului, precum și prețului mic cu care Banca Națională cumpără aurul dela producători.

In această privință sunt de dat oarecari lămuriri. Prețul aurului fixat la fiecare cincisprezece zile de o comisiune specială a ministerului Industriei. L'a fixarea prețului se i'a drept bază prețul Londrei. Dar, ciudată judecată! din acest preț, care se cuvine producătorilor, se scade... transportul aurului dela Londra la București și o altă sumă egală cu asigurarea ce s'ar plăti... dacă aurul s'ar transporta.

Credem că guvernul, cât și Banca Națională fac o mare greșală tratând atât de vitreg pe producătorii de aur. Extragerea acestui metal prețios a devenit o industrie aproape deficitară. Urmările se văd. O regiune altă dată prosperă ca aceea a Abrudului, se cufundă în ruină. E păcat pentru locuitorii acestui ținut, dar e păcat și pentru interesele statului, care n'ar avea decât foloase de pe urma unei politici de protecție a producției aurului.

Citiți, abonați
„LEMNUL,”

„CRISTAL”

Spălătorie și văpsitorie chimică
Vopsește și curăță orice rufărie!
Efectuează comenzi și prin poștă!

CLUJ

Telefon No. 500.

Autonomia Căilor ferate

— Nevoia unui împrumut —

Problema Căilor ferate n'a încetat o clipă să fie la ordinea zilei, dela război încoace. Sporirea producției naționale a rămas, sau ar fi trebuit să rămână, principala preocupare a cărmuitorilor noștri. Normalizarea transporturilor s'a adăugat, imediat, ca o condiție sine qua non refacerii economice. E lesne de înțeles, că mai înainte de a se putea asigura circulația lesnicioasă a mărfurilor, zadarnică va fi orice sforțare pentru activarea exportului, care e unica soluție reală a crizei financiare de astăzi.

Guvernul liberal s'a oprit la o soluție practică, despre care nu trebuie să se vorbească cu ușurință și a făcut să se voteze legea prin care se acordă Căilor ferate o gospodărie autonomă. Prin începerea dela 1 Ianuarie, a fost ridicarea bugetului C. F. R. la suma de 10 miliarde lei anual, în vederea îmbunătățirilor proiectate pentru viitor.

În mod firesc, consiliul de administrație al Căilor ferate (ai cărui membri au fost numiți de guvern) a căutat noi surse de venituri pentru acoperirea surplusului de cheltuieli. Prima rețetă a fost aceea a economiilor. S'a propus suprimarea reducerii de 50% de care se bucurau funcționarii publici, desființarea călătoriilor gratuite și retragerea permiselor acordate ziarștilor. (Toate acestea, trebuie să recunoaștem, sunt economii înșelătoare, căci ele nu vor face să crească cu mult încasările Căilor ferate.) S'a vorbit, apoi, de scumpirea tarifelor actuale, sau cel puțin de o noua revizuire a lor.

Nici aceasta nu ni se pare însă măsura cea mai nimerită pentru a se ajunge la prosperitatea visată a Căilor ferate. Secretul e unul singur: activarea transporturilor.

Într'o convorbire cu un redactor al ziarului „Argus“, dl inginer Al. Periețeanu, fostul director-general al Căilor ferate, ne-a dat deunăzi câteva argumente destul de serioase. România-întregă are peste 10 mii km. linii, pe cari circulă cam 25 mii vagoane și 1600 locomotive. Această rețea e cu mult prea întinsă față de materialul rulant care e prea redus față de rețeaua liniilor. Întinderea mare a rețelei necesită cheltuieli enorme de pază și întreținere, fără ca circulația să corăspundă acestor sacrificii, din cauza lipsei de material rulant.

Ne învățăm, prin urmare, într'un cerc vicios.

Administrația căilor ferate nu poate avea venituri suficiente față de dezvoltarea rețelei, pentru că nu are material rulant cu care să efectueze transporturile. Neavând venituri, căile noastre ferate nu și pot plăti cumsecade personalul și ceea ce mai grav, nu e în stare să-și completeze materialul rulant. Și nu numai că există această disproporție între rețea și material rulant, dar ea tinde să se agraveze prin faptul altei dispoziții, care există între materialul rulant și mijloacele lui de manipulare și înțreținere. E vorba despre insuficiența

depozitelor de locomotive și atelierele de reparații.

Reparațiile se efectuează foarte defectuos. (cum au arătat într'unul din numeroasele trecute ale ziarului „Ardealul“). Astfel, mijloacele de circulație au scăzut dela 70 mii vagoane, câte existau acum patru ani, la 25 mii vagoane, constatate de ultimul recensământ. Insuficiența mijloacelor de reparație a vagoanelor micșorează, evident, capacitatea de transport a căilor ferate; aceasta face să scadă veniturile căilor ferate, ceea ce se traduce, în chip fatal, printr'o reducere a fondurilor destinate reparațiilor. Iată cercul vicios!

Ce e de făcut? Răspunsul e simplu, dar realizarea e mai anevoioasă. Căile noastre ferate au trebuință de un mare împrumut, pe un termen lung, pe care să l întrebuințeze exclusiv în scopul de a-și reface parcul de vagoane și de a-și asigura o capacitate maximă de transport. Acest împrumut, cu neputință să nu-l găsească. Chestiunea de competență e întrebuințarea lui. Un împrumut, cu chibzuiță folosit în investiții rentabile, poate să salveze o întreprindere. Un împrumut rău întrebuințat preludiul ruinii.

Viitorul apropiat ne va arăta ce putem spera dela noul regim autonom al căilor ferate.

Impozitele

Să fie singura soluție?

Avem înaintea ochilor un tablou comparativ a celor două Bugete- locomite de actualul guvern, pe anul 1925 și pe anul 1926. Cifrele sunt așezate față în față, pe două coloane și în chipul acesta putem judeca în deplină cunoștință de cauză modificările introduse dela un an la altul.

Bugetul pe 1926 prezintă la cheltuieli un plus de aproximativ 3 miliarde față de Bugetul anului precedent. (În 1925, aceste cheltuieli au fost 30 miliarde 540 milioane, inclusiv cele 9 miliarde 436 milioane ale ministerului Comunicațiilor, în 1926 cheltuielile sunt evaluate la 26 miliarde 516 milioane, fără căile ferate devenite autonome).

De unde se va acoperi această diferență?

Răspunsul e simplu: din impozite. Impozitele directe au fost urcate după cum au prevăzut, cu aproape un miliard: dela 3 miliarde 498 milioane la 4 miliarde 454 milioane și jumătate. La impozitele indirecte sporul nu e mai mic. Capitolul taxelor de timbru și înregistrare prevede o urcare a veniturilor dela 1 miliard 600 milioane la 2 miliarde 700 milioane. (Aproape îndoiti!) Măsurile statului vor trebui să aducă, deasemeni, cu 1 miliard mai mult decât anul trecut: dela 4 miliarde 700 milioane la 5 miliarde 700 milioane.

S'ar părea, că nu există altă soluție pentru echilibrarea balanței bugetare decât impozitul asupra cetățenilor, și ceea ce e mai îngrijitor impozitul pe consumație! Într'o epocă în care se vorbește de democrație, aceste impozite pe consumație — pe care le plătește deopotrivă și cel bogat și cel sărac — produc numai la articolele monopolizate de stat: sare, tutun, chibrituri, suma de aproape 6 miliarde...

Acest exces de fiscalitate e nota predominantă a politicii financiare inaugurată de actual guvern. Să nu existe, însă, o altă rețetă pentru echilibrarea Bugetului statului decât dările?

PĂLĂRII și decorații de pălării pentru dame, mai ieftine au sosit la **Magazinul Hajnal** Cluj, Cal. Reg. Ferd. 1. Modele pariziene.

AUTOMOBILE:
BUICK
OLDSMOBIL ȘI
CITROËN

model 1926, au sosit la
magazinul de automobile

IOAN N. JILESCU

CLUJ Str. Regina Maria No. 16 CLUJ

MARE TARG DE CRĂCIUN

Mai ieftin ca la lichidare se pot procura articole de haine mai jos înșirate:

1 mtr.	Batist chifon	— — —	Lei	28
1 "	Mătăasă brută	— — —	"	125
1 "	Delin de spălat	— — —	"	38
1 "	Postav de dame	— — —	"	185
1 "	Eponge	— — —	"	88
1 "	Liberti în toate culorile	— — —	"	65
1 "	Haine de mătasă lăfimea dublă	— — —	"	98
1 "	Grenadin lăt. dublă	— — —	"	58
1 "	Grenadin de mătasă vârgat	— — —	"	125
1 "	Zefir englez	— — —	"	42
1 "	Carton cosmanosi	— — —	"	42
1 p.	Ciorapi ajour	— — —	"	90
1 p.	Ciorapi de a ă	— — —	"	55
1 p.	Ciorapi de dame	— — —	"	25
1 p.	Ciorapi bărbătești	— — —	"	20
1	Camașă de dame	— — —	"	102
1	Camașă de bărbat	— — —	"	185
1	Haine de copii	— — —	"	80

M. Izsák & Co.

CLUJ,

Cal. Reg. Ferdinand 63.
(Lângă pavilionul Hornar) 1

Loteria Presei se va trage la 16 Dec. a. c.

Este de mirat

că dvoastră nu aveți încă cunoștință că la noi puteți cumpăra

IEFTIN

și bine tot felul de obiecte pt aranjamentul bucătăriei și pt cadouri, tacâmuri, etc. precum.

Vase smălțuite.

Din prețurile de mai jos vă puteți convinge,

Pahar pt. apă, tare, dubiu dela L. 4-40
Farfuri de porț. „ L. 18

Pentru

6

Service pt. compot, porț. veritabil de Karlsbad dela L. 156

Service pentru poame și prăjituri, porț. veritabil dcla L. 150

Serv. de cialu și mocca, porțelan veritab. dela L. 280

Serv. de masă, 26 buc. porț. verit. de Karls. dela L. 1250

pers.

6 ulcele cu farfuri, porț. verit. colorat dela L. 20
1 păr. ulcele cu farfurie, porțelan veritabil, semi-tare, dela L. 20

Prețurile de mai sus sunt valabile numai 14 zile.

MOSKOVITS & CO.
6 CLUJ.

Cal. Reg. Ferdinand 23.

MARE ASORTIMENT DE **RAGLANE**, ȘI HAINE DE BĂRBATI ȘI COPII LA

M. Neumann

CLUJ
Piața Unirii 14.

Vagoane, locomotive, reparații . . .

— câteva date statistice —

Suntem în măsură, grație datelor pe care ni le-a pus la dispoziție unul din foștii titulari ai ministerului Căminării, să dăm câteva informații precise despre situația actuală a Căilor noastre ferate.

Trebuie să spunem dela început că cifrele nu sunt trandafirii. Pentru o rețea de trei ori mai mare ca cea dinainte de război, materialul rulant are acum o întrebuințare aproape egală cu aceea. Înainte de război rețeaua de căi ferate în România de atunci era de 3500 km. Astăzi, ea e de 11 mii km. În anul 1914—1915 erau 900 locomotive în serviciu. În anul 1924—1925, statistica întocmită de direcția C. F. R. arată 1900 locomotive. Aceasta este însă numai o situație aparentă. Dacă socotim numărul locomotivelor utilizate, proporția se schimbă. În 1914—1915 erau utilizate 765 locomotive din numărul total, adică 84%. În 1924—1925, au fost utilizate 1284 locomotive, adică 67% din numărul total. Deci la 1914—1915 se găseau 147 locomotive în reparație, adică 16%, în vreme ce la 1924—1925 s'au găsit în reparație 616 locomotive, adică 32%.

În ceea ce privește vagoanele, cam același lucru. Acum zece ani erau în serviciu, în vechiul Regat, 24.718 vagoane. Astăzi, în România întregită, sunt în serviciu 35.000 vagoane. Dar și aci intervine chestiunea reparațiilor. La 1915 erau în serviciu, în vechiul Regat, 24.718 vagoane. Astăzi, în România întregită, sunt în serviciu 35.000 vagoane. Dar și aci intervine chestiunea reparațiilor. La 1915 erau în reparație 1804 vagoane, adică 7% din totalul lor. La 1925 avem 5000 vagoane în reparație, adică 15% din totalul lor. Cu alte cuvinte, de unde înainte de război, pe cele 3500 km. rețea de cale ferată erau utilizate 22.914 vagoane, în împrejurările actuale pe 11.000 km. circulă abia 30.000 vagoane, când ar fi normal să circule cel puțin 66.000 vagoane!

Continuând comparațiunea între fondurile alocate înainte de război cu cele din bugetul în curs vom vedea că aceste din urmă nu sunt în raport nici cu extinderea ce a căpătat rețeaua noastră de căi ferate, nici cu cantitatea materialului rulant în serviciu; deci o lipsă

completă de sinceritate bugetară față de trebuințele reale ale acestui serviciu.

Din statistica C. F. R. pe anul 1914—15, se vede că în acel an s'a cheltuit cu materialele pentru reparațiunea locomotivelor și vagoanelor suma de 8.650.000 lei.

Prin bugetul anului curent, s'a afectat pentru același scop suma de 373.720.000 lei hârtie, ceea ce reprezintă în lei-aur 9.343.000. Ținând seamă nu de proporția care e de trei ori mai mare pentru rețeaua actuală, ci numai de cea dintre materialul rulant în serviciu care e numai de două ori, găsim că ar fi trebuit să se afecteze 19.686.000 lei-aur sau aproape 800.000.000 lei hârtie.

De unde să se ia această sumă? Iată pentru ce oamenii de specialitate vorbesc despre nevoia unui împrumut pentru trebuințele căilor noastre ferate.

Prețurile cerealelor se urcă

În săptămâna trecută piața mondială a cerealelor a fost foarte animată și cererile au crescut în mod simțitor determinând totodată și o creștere a prețurilor. Astfel în Chicago în săptămâna trecută s'au înregistrat cele mai urcate prețuri din campania actuală. Sub influința prețurilor din America s'au urcat și prețurile de pe piețele europene. În Berlin de pildă s'au înregistrat simțitoare urcări de prețuri. Dintre statele europene cumpără cantități mari Italia și Cehoslovacia. După cum anunța ziarele italiene, cu toată recolta bogată din anul aceasta, Italia mai are nevoie de cca 2½ milioane quater de cereale.

Deoarece guvernul cehoslovac intenționează să introducă începând cu 1 Dec. taxe vamale pentru importul cerealelor, comercianții cehoslovaci cumpără deasemenea mari cantități de cereale.

Cei mai ieftini și mai buni **Ciorapi și tricotate** se pot căpăta la **Magazinul Hajnal** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Citiți Lemnul

ELEONORA SZILÁGYI S. A.

Fabrică autorizată pentru producerea de liqueururi, romuri și cognac, și

Prima Fabrică Română de șampanie CLUJ.

PRODUCE:

tot soiul de liqueururi, romuri, cognac și punchuri de prima calitate și igienice autorizate prin legea sanitară.

Șampaniile excelente „Favorit“-sec, „Demi“-sec, „Extra“-sec și „Femina“.

Pivnețele societății sunt aprovizionate cu vinuri provenite din cele mai renumi podgorii aredelenești, din vechiul Regat și podgoriile Aradului.

Specialități: „Rózsamali“, „Som-dulce“ (Corniță), „Rizling-dulce“, „Călugărul sur“ și vinuri de „Asszu“.

Biroul central, pivnețele și fabrica de șampanie se află în **CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 103.**

Filiala: în **REGHINUL-SĂSESC.** (Casă proprie.)

10—52

Un program de activitate

— Ce-și propune să realizeze Camera de Industrie și Comerț din Cluj —

Publicăm în altă parte a ziarului nostru o dare de seamă a ședinței consiliului de administrație a Camerei de Industrie și Comerț din Cluj. Cu acest prilej, dl inginer I. F. Negrușu, președinte, a schițat un program de activitate a Camerei de Industrie și Comerț din Cluj, pe care credem interesant să-l expunem mai jos.

Comitetul de direcție al Camerei de Industrie și Comerț făgăduiește, în primul rând, o reorganizare a serviciului statistic și de informații în așa fel, încât să poată da la orice timp și în orice împrejurări autorităților publice și membrilor Camerei, toate datele și informațiile cerute. Ca rezultat al acestor principii s'a pregătit următorul program de activitate:

1. Pentru factorii guvernului și orice altă autoritate publică:

a) Ați la solicitarea acestora, cât și la cererea membrilor Camerei va da opinii obiective, ținând seamă numai de interesele industriei și comerțului național.

2. În interesul satisfacerii atribuțiilor referitoare la statistică și la studii:

a) Va prelucra și va completa cu noi date datele câștigate de inspectoratele industriale, comerciale, de muncă, etc., referitoare la dezvoltarea industriei și comerțului.

b) Ca o problemă specială, comitetul de direcție va întocmi o situație clară despre posibilitatea de utilaj a energiilor productive.

Comitetul de direcție va acorda informațiile necesare membrilor în exercițiul profesiunii lor (informații de credit, de mărfuri, etc.) va fi asigurată prin reorganizarea Biroului de informații, prin care va susține legătură și cu celelalte birouri de informații, existente pe piață.

În fine comitetul de direcție prin „Buletinul Oficial al Camerei“ se va îngriji ca membrii Camerei să fie orientați asupra tuturor măsurilor luate de Cameră, precum și asupra tuturor dispozițiilor luate de guvern sau celelalte autorități publice și cari interesează comerțul și industria.

Comitetul de direcție și secretariatul Camerei are dorința de-a înființa cel mai intensiv contact cu viața industrială și comercială. Dorește să fie un factor activ și nu numai un simplu spectator, zilnic va sta la dispoziția membrilor și reușita activității noastre depinde numai și numai de colaborarea și sprijinul ce ni'l vor da membrii.

În ordinea de zi a activității Comitetului de direcție, între problemele principale va figura chestiunea școlilor și cursurilor, prin care se va asigura perfecționarea membrilor în cunoștințele comerciale și industriale, mai departe instrucția și educația generației viitoare; se va îngriji totodată de dezvoltarea căminurilor de ucenici și a altor instituții cu caracter social.

În acest scop a luat în program următoarele chestiuni:

a) Înființarea bibliotecii Camerei și a unei sale de lectură. Această bibliotecă complexă cu toate lucrurile de specialitate, apărute în țară și în străinătate, va sta la dispoziția comercianților și industriașilor, dându-li-se posibilitatea de a-și completa cunoștințele.

b) Tot în interesul completării cunoștințelor membrilor, va organiza conferințe cu colaborarea persoanelor de specialitate din țară sau străinătate.

c) Va înființa și organiza cursuri pentru răspândirea cunoștințelor comerciale și industriale, unde în afară de obiectele propuse în raport cu necesitățile respectivei branșe se vor preda noțiuni cu privire la administrația întreprinderilor, calculațiunea în întreprinderi, precum și problemele valutare și modalitățile de apărare contra neajunsurilor lor, stărind prin aceasta interesarea industriașilor și comercianților.

d) Va înființa o comisiune juridică care va ajuta membrii Camerei în rezolvarea chestiunilor lor în materie administrativă, de impozite și juridică.

e) Potrivit legii va înființa școlile comerciale, industriale și de meserii ceea ce prin noua lege a învățământului profesional devine și de altcum o chestiune de actualitate.

f) Va acorda în mod sistematic burse și premii pentru elevii școlilor profesionale, fiind acesta un mijloc de încurajare pentru viitoarea generație.

g) Se va îngriji de dezvoltarea Căminurilor de ucenici, de prevederea acestora cu rechizitele necesare instrucțiunii și va organiza cursuri corespunzătoare pentru ucenicii plasați în elevi.

h) Va înființa instituții cu caracter social pentru dezvoltare sănății și dexterității ucenicilor și muncitorilor mai tineri.

Ca încheiere, programul de activitate prevede o continuarea cât mai intensivă a acțiunii încpute de mai mulți ani, pentru înființarea unei Burse de efecte și mărfuri, cum și a unui Intrepoziț real va-mal în orașul Cluj

Cine dorește să cumpere porțelan, sobe de teracotă și cărămizi refractare bune și ieftine să viziteze magazinul fabricii

„IRIS“

din CLUJ, C. Reg. Ferdinand 36—38, (Palatul Băncii Agrare)

Telegrama: Gépgyár
TELEFON: 148

Turnătorie de fier și fabrica de mașini din Cluj, S. A. Str. CHINTĂ-LUI 18

Fontă, fevi de presiune, minghinele paralele, potcoave de cizme, colți depotcoave, transmisiuni.

Sedința Consiliului de administrație al Camerei de Comerț și Industrie din Cluj

In 25 curent a avut loc sedința ordinară a Consiliului de administrație a Camerei de Comerț din Cluj. D. I. F. Negruțiu, președinte, deschide sedința la orele 10 a. m. arătând în linii generale, programul de activitatea ei din ultimul timp. După cuvântarea de deschidere a președintelui se citește în extenso, programul de activitate al comitetului de direcție, raportul prezidial asupra acțiunilor întreprinse dela ultima sedință până acum și raportul de gestiune cari sunt toate aprobate fără modificări. După citirea acestor rapoarte se procedează la alegerea membrilor corespondenți, conform art. 11 din legea pentru reorganizarea Camerelor de Comerț și Industrie. Ca membri au fost propuși d-nii: Ștefan Anghel inspector vamal Cluj, dr. Aurel Blaga adv. Cluj, dr. Alex. Bözörményi directorul Ugir Cluj, I. Diamant dir. gen. la „Industria Sârmei“, Elemér Gyárfás președinte de bancă Diciosânmartin, Iuliu Nador șef de serviciu C. F. R. Cluj, Vasile Osv dá ziarist Cluj, Lud. Porjesz comerciant Zălau, Maurițiu Rozsa droguist Cluj, Iacob Schwarz expeditor Cluj, Vasile Stoica comerciant Dej, Martin Szele comerciant Cluj, și Richard Tuffli pr sedintele Sfatului Negustoresc Cluj.

In chestiunea membrilor corespondenți ia cuvântul dnii dr. S. Bornemisa și Ciortea, biectând că s'au propus prea puțini membri români. Se alege o comisiune compusă din dnii dr. S. Bornemisa, A Ciortea și Iuliu Ferenczi, cu însărcinarea de a face alte propuneri, care vor fi examinate într'o sedință viitoare. Se c nti uă apoi alegerea membrilor în următoarele: *Comisiunea pentru dezvoltarea industriei naționale*, dnii; Iosif Hevesi, dr. Seb. Bornemisa, Ciortea, I. Petrovici, Anton Moldovan. dr. I. Chirilă iar ca referent Alex. Tatay. Președintele comisiunii a fost ales d. dr. Moise Farkas, vice-președintele secției industriale. *Comisiunea pentru organizarea cursurilor de perfecționare*: A. Domide I. Jilescu, A. Moldovan, Martin Schwartz, Ioan Flueraș, iar ca referent Alex. Tatay. *Comisiunea pentru organizarea cursurilor comerciale și învățământul ucenicilor*: E. Blaga, Iug Horosz, Iuliu Ferenczi, Voina, C. Romanovici, A. Domide, Gyárfás, A. Ciortea, A. Moldovan, I. Chirilă și M. Schwartz. Ca președinte al comisiunii a fost ales dl Sever Pop iar ca referent dr. Bela Kiss. *Comisiunea pentru chestiile vamele*: dr. L. Gherman, Desid. Bergner, Valer Pascu, Andrei Biró, C. Martinovici, Ioan Flueraș, Mih. Ionescu și I. Jilescu. Referent dr. Ernest Berceky. *Comisiunea pentru chestiile de transport*: V. Pascu, I. Nador, I. Schwartz, referent dr. Bela Kiss. Președinte al comisiunii a fost ales dl Sever Pop. *Comisiunea pentru organizarea creditului și reorganizarea biroului de informațiuni*: Marius Peculea, V. Osvada, G. Ionescu, Petre Pop, I. Horosz, Al. Abraham, Sa-

mul Kupás și M. Rados, referent A. Corbu. *Comisiunea pentru propuneri de numiri și înaintări*: dr. E. Hașeganu, dr. L. Gherman, dr. Bornemisa, dr. S. Nemeș. Șomlea, Ciortea, D. Bergner și E. Gyárfás, referent dr. N. Căciulă. *Comisiunea specială pentru finanțe*: dr. E. Hașeganu, Marius Peculea și Iuliu Ferenczi, referent Emil D. Măcelariu.

Se citește apoi și se aprobă proiectul de buget al Camerei. pe anul 1926

Adunarea propune și hotărăște alegerea unei delegații care să ceară Primăriei orașului Cluj suprimarea sporului de preț de 66 la sută pentru curentul electric și amânarea numirii noului director al Uzinelor electrice.

Ne mai fiind nimic la ordinea zilei, președintele închide adunarea.

PLAPOME, saltele, șifonuri, albituri pentru dame și domni mai ieftine numai la **Magazinul Hajnal** să pot procura. Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 1.

Abonați „ARDEALUL“

Formalitățile la frontieră

— Un aranjament româno maghiar —

Zilele trecute s'a ținut la Arad o conferință între delegații Căilor noastre ferate, ai ministerului de Finanțe și Siguranții generale și reprezentanții respectivi ai guvernului maghiar.

Cu acest prilej s'a discutat chestiunea reducerii formalităților de poliție și vamă la frontieră, în scopul scurtării timpului de mers al trenurilor accelerate internaționale.

După două zile de discuțiuni s'a ajuns la următorul aranjament în ceea ce privește punctele de frontieră Curtici și Episcopia Bihorului:

Reviziile de poliție și vamă se vor efectua în iren concomitent de funcționarii români și unguri însărcinați cu această operațiune, astfel după cum s'a stabilit și pentru trenurile cari ieș din țară și vin prin punctul Grigore Ghica Vodă.

In modul aceasta se va realiza o simțitoare economie de timp la trenurile cari vor trece prin Curtici și Episcopia Bihorului

Jucați la LOTERIA PRESEI 2 lei un loz

Și taxele poștale!

— Se va mări și tariful telegrafico-poștal —

In urma cererei făcute de ministerul de Finanțe, care a prevăzut la veniturile administrației P. T. T. un spor de 500 milioane pe anul viitor, e mai mult ca probabil, că taxele poștale și telegrafice vor fi considerabil sporite.

Acest spor va intra în vigoare începând dela 1 Ianuarie 1926.

La direcția generală a P ștelor se studiază acum modalitățile pe temeiul cărora se va face urcarea tarifelor telegrafico-poștale. După cât suntem informați, nouile taxe pentru scrisori mandate, telegrame, etc. vor fi calculate pe baza taxelor din 1916, cari vor fi mărite de 26 ori.

Pentru imprimate, ziare, reviste, etc. taxele vor fi mai puțin urcate.

Dr. OD. APOSTOL

Medic de spital

Interne-Venerice

Consultă de la 2 —

in str. David F. 10.

ULTIMA SĂPTĂMÂNĂ!!

PENTRU 12 PERSOANE

SERVICIU DE MASĂ DIN KARLSBAD

Lei 3860 — Lei

Serviciu de masă pentru 6 pers. din Karlsbad	Lei 1590 —
Serviciu de ceai pentru 12 pers. din Karlsbad	Lei 570 —
Serviciu de pahare șlefuite pt. 12 pers. (48 buc.)	Lei 690 —
Serviciu de ceai pentru 6 pers. din Karlsbad.	Lei 420 —
Serviciu japonez de ceai pentru 6 persoane.	Lei 780 —
Păreche de cești din Karlsbad	Lei 25 —
Serviciu de pahare șlefuite pentru 6 persoane	Lei 345 —
Serviciu de japonez de poame pt. 6 persoane	Lei 260 —
Pahar șlefuit de apă	Lei 5.50
Pahar șlefuit de vin	Lei 4.50
Cuțit din alpaca „Solingen“	Lei 75 —
Lingură sau furculiță din alpaca	Lei 45 —
Linguriță de cafea din alpaca.	Lei 25 —

FISCHER

STICLĂRIE, CLUJ

ULTIMA SĂPTĂMÂNĂ!!

Ciorapii SĂNDOR sunt cei mai buni! **CLUJ, Piața Unirii 9**

PIAȚA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ**Cereale**

Grâu: 87.000 lei vag.
 Porumb: 65.000 lei vag.
 Orz: 57.000 lei vag.
 Ovăs: 58.000 lei vag.
 Săcară: 68.000 lei vag.

Vite

Vite 20—22
 Porci 32—46
 Vițel de lapte 30

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

Țițeiul cotează 28.100—28.300 lei vagonul de Buștenari și Băicoiu ușor și 22.900—23.000 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.30 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 7.10 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 7.15 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 3.00 lei kgr.

Motorina este cerută la 1.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.— lei kgr.

Păcura este cerută la 1.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.55 kgr.

Uleiurile CFR. se găsesc la 5.15 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal e cerut la 7.30 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.30 lei kgr. și cel OOO la 11.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 325—335.
 Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 46—285.

Plumb lei 44—48.

Zinc lei 44—55.

Antimoniu lei 90.

Aramă lei 105—125.

Alamă lei dela 103—130.

Tablă neagră dela 05—130 mp. lei 21—14.—.

Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 21—50.

Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 30—32 pe kgr.

Tablă albă dela 90 libre la 216 lei 1500—3350.

Fer: în bare lei 10.60.

„ beton lei 10.60

„ cornier lei 10.70

„ balot 12.50

Țevi de gaz: negre dela 24—300 lei.

Țevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirit engros 46—50 lei.

Vin 17—35 lei.

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 30—200

Balist m. lei 30—70.

Mătăsă m. lei 480—1200.

Pânză m. lei 28—80.

Ciorapi de bumbac lei 20—25.

Ciorapi de ață lei 70—80.

Ciorapi de fidecos lei 85—150.

Manuși de ață lei 30—100.

Coloniale

Cafea Rio 118—120.
 „ Maragojip 240—50.
 „ Salvador 185—90.
 „ Portorico 165—170.
 Orez Rangoon 22.50.
 „ Japonez 28.—
 Cacao Cori. 72.
 Lămâi per ladă 850
 Ceai Moning 130, O. P. 220-30.
 Migdale 195—220.
 Zahăr 27—30.
 Piper 98.
 Scorțișoară 76.
 Alune 185—195

Furale

Fân 250—220.
 Lucernă 240.
 Pae 80—100.

Pielărie

Talpa I-a lei 155—165
 Talpa II-a lei 140—135.
 Crupon I-a lei 195—220.
 Crupon II-a lei 145—205.
 Gatur 100—135
 Porle 90—130.
 Porle englez 155—180.
 Box negru I-a 80—90.
 Box negru II-a 60—70.
 Box color I-a 110—120.
 Box color II-a 70—90.
 Chevreaux 70—100.
 „ lac 110—125

Chimicale

Salicil 230—50.
 Glicerină 125.
 Formalin 85.
 Naftalin 24—26.
 Acid carbonic 68—72.
 Chinină sulfurică 5000.
 Stearină 85.
 Parafină 50.
 Ceresină 70—75.
 Sare bismut 1200—1400.
 Vaselină albă 85.
 „ galbenă 45.
 „ albă americană 110
 „ galbenă americană 70.

BURSA

Valutelor la Zürich
 28. Nov. deschidere.

Franci francezi	2015
Franci belgieni	—
Lire sterline	2514 ¹ / ₂
Lire italiene	2095
Dolari	518 ³ / ₂
Relschsmark	12356
Franci elvețieni	—
Coroane ceh	1537 ¹ / ₂
Coroane ungare	72.70
Shillingi	—
Drahme	—
Dinari	917 ¹ / ₂
Lire otomane	—
Zloti	—
Lei	237 ¹ / ₂
Napoleoni	—
Marca Pol.	74 ¹ / ₂
Pesetas	—

Trifoi și lucernă

Cumpărăm cași în anul trecutii orice cantități de
semințe de trifoi și lucernă
 pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

ATENȚIUNE! Acelor proprietari, cari ne vor vinde nouă produsele lor, ne obligăm, ca să le decuscutăm, cu mașinile proprii, (curățim de matas) gratuit a zecea parte din marfa vândută nouă, pentru a fi întrebuițată la viitoare însămânțare.

BANCA CENTRALA, Secția Cereale
 CLUJ, Strada Regina Maria No. 1—3.

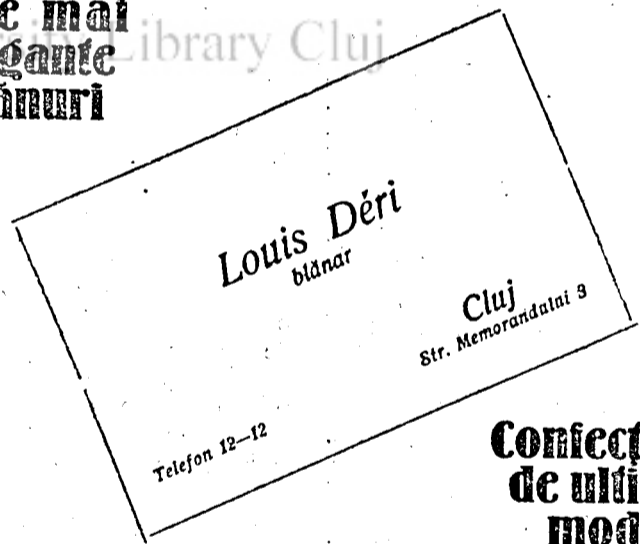
2—4

Galoșii și șoșonii
„WIMPASSING“
 sunt cei mai buni.

4—8

Abonați „LEMNUL“

Cele mai
 elegante
 blănuri

Confecțiuni
 de ultima
 modă

!!! ZILNIC PROASPĂTĂ !!!

DREHER-HAGGENMACHER

EXTRA-SPECIAL

Se află în restaurantul din CALEA REG. FERDINAND 70, proprietatea lui Desideriu Mezei

INFORMATII

— La minele de cărbuni Petroșani și Lupenii, cum și la minele statului de pe valea Jiului, sunt depozitate în prezent 6000 vagoane cărbuni, destinate particularilor, și cari așteaptă să fie transportate.

— Următoarele persoane au fost desemnate ca membrii de drept în Uniunea Camerelor de Industrie și Comerț:

I. N. Angelescu din parte Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale.

Ing. Gr. Gh. Stratilescu, din partea Școlii politehnice din București.

I. Săvescu, prim director la Banca Românească, din partea băncilor cu un capital mai mare de 50 milioane lei.

Const. Cercel, din partea direcției generale a Cooperăției.

M. Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale și

Ing. Gh. Popescu, directorul general al Societății Naționale de Credit Industrial.

— M. S. Regele Ferdinand a conferit înalta distincție *„Meritul Industrial și Comercial cl. I. comerțului Iuliu Florea* din Cluj cu ocazia aniversării de 25 ani vechime în Comerț.

— În numărul trecut al ziarului nostru am scris că majoritatea acțiunilor Băncii Ardelene din localitate, cari mai înainte erau ținute de Pesti Magyar Bank a fost cumpărată de Banca Chrissoveloni.

Banca Ardeleană în vederea nouilor schimbări a convocat adunare generală pe ziua de 6. Decembrie a. c.

Cu această ocazie se va alege noua direcțiune, consiliul de Administrație al băncii și se va hotărî urcarea capitalului la 40 milioane lei.

— Un grup de comercianți din Cluj intenționează înființarea unui institut financiar, cu scopul de a da sprijinul său comercianților ajunși în insolvență în urma crizei actuale.

Institutul va acorda credite limitate și va conduce lichidările afacerilor acestor comercianți sau îi va sprijini astfel ca aceștia să-și poată

satisface obligațiilor față de creditori.

Idea este sântoasă, rămâne să vedem cum o vor realiza.

— După cât suntem informați, vizitatorii târgului internațional de mostre din Viena sunt scutiți de viza pașapoartelor.

— În cercurile industriale interesate a produs o neplăcută impresie faptul că în Bugetul pe anul 1926 nu s'a prevăzut nicio sumă pentru plata diferiților creditori ai statului, cari au furnizat mărfuri și ale căror facturi au rămas neachitate de ani de zile.

După cât știm, aceste datorii interne ale statului se cifrează la suma de peste un miliard,

— Surprinsă de prea marele număr de decizii respinse de comisiunile din Ardeal, comisiunea centrală a despăgubirilor din ministerul de Finanțe a hotărât trimiterea în Ardeal a unei delegațiuni compuse din parlamentari C. Alimănșteanu și N. Botez, cari, asistați de dl. director Iliescu din ministerul de finanțe, să se informeze la fața locului asupra motivelor pentru care au fost respinse în deosebi hotărârile de despăgubiri dela Oradea-Mare și Timișoara.

— Toate cererile pentru eliberarea de brevete industriale înaintate autorității industriale de gradul I. din ținuturile cari au făcut cândva parte din vechiul regat al Ungariei de aci încolo se vor înainta, înainte de a fi rezolvate în merit, ministerului industriei și comerțului, pentru a fi examinate din punctul de vedere al raporturilor internaționale cu statul respectiv, urmând ca mi-

nisterul să se pronunțe asupra lor în termenul de cel mult 15 zile, retrimițând apoi cererea autorității industriale care a trimes-o.

— Ploile de ultimele zile au fost generale în toată țara și au îmbunătățit mult situația câmpului.

— Direcțiunea generală a cfr., constatând că vagoanele ce se încarcă cu lemne de foc prin gări au mari lipsuri, provenite din sustrageri pentru cari direcția generală este obligată a plăti mari despăgubiri, invită pe șefii de gări să se pună în legătură cu organele polițienești sau cu jandarmii și să procedeze la luarea măsurilor necesare de supraveghiere.

— O telegramă sosită dela C. F. R. Brașov, anunță că deși de ieri continuă să ningă și că zăpada a atins înălțimi mari, totuși circulația trenurilor se face normal.

Gazul metan

Constituirea societății

Societatea națională de gaz metan, întreprindere de Stat comercializată, și-a ținut săptămâna aceasta la ministerul Industriei și Comerțului prima adunare generală, fiind reprezentate 48.764 secțiuni.

A. prezidat d. I. Lapedatu, ca președinte de vârstă.

S'a citit jurnalul Consiliului de miniștri, prin care se aprobă constituirea acestei societăți, cum și decretul regal pentru numirea în consiliul ei de administrație a membrilor desemnați de guvern (dnii: Al. Otulescu, prof. L. Mrazec, ing. Tănăsescu și dr. I. N. Angelescu.)

Adunarea a ales apoi pe următorii noui membri, cu cari s'a completat consiliul de administrație: dnii C. I. Motăș, I. I. Dumitrescu, Virg. Tacit, C. Bușilă, I. Lapedatu, M. Popovici, N. Bănescu și Em. Dan.

Censori, dnii: Anghel Mihăilescu și Em. Costinescu.

Reforma administrativă

— Măsuri pentru punerea ei în aplicare —

Pentru a se controla mai de aproape modul cum se aplică reforma administrativă, ministerul de Interne a creat mai multe circumscripțiuni în care își vor avea reședința ca e un inspector-general administrativ.

Actualii inspectori generali administrativi vor fi detașați la circumscripțiile din București, Craiova, Timișoara, Cluj, Cernăuți, Iași, Chișinău și Galați.

Fiecare inspector va cerceta modul cum se aplică noua lege administrativă și vor face inspecțiuni prin surprindere informând ministerul de Interne și celelalte autorități de modul cum se comportă autoritățile comunale și județene în ce privește aplicarea reformei administrative.

Adăugăm că legea administrativă va intra în vigoare cu începere dela 1 Ianuarie 1926, când va lua ființă și noua delimitare a plășilor și a județelor din întreaga țară.

In chestiune „Uzinei electrice” din Cluj

— Câteva propuneri —

O numeroasă delegație a comercianților și industriașilor din Cluj, în frunte cu dnii inginer Negruți, Sever Pop. Seb. Bornemisa și alții sau prezentat în cursul acestei săptămâni la primărie, expunând o serie de cereri în legătură cu funcționarea Uzinei electrice a orașului.

Propunerile prezentate de delegația amintită se pot reduce la câteva puncte principale, și anume:

1. Numirea noului director al Uzinei electrice să nu se facă de către actualul consiliu orașănesc, ci să se amâne până după alegerile comunale, când chestiunea aceasta va putea fi rezolvată cu mai multă autoritate de consilierii aleși.

2. Să se oprească încasarea taxei suplimentare de 66 la sută asupra curentului electric consumat, și să se suspende urmărirea celor cari n'au plătit acest spor, întrucât ministerul de Interne n'a aprobat încă planul de amplificare a Uzinei electrice.

D. primar Utalea a primit delegația comercianților și industriașilor clujeni, făgăduind că va supune spre hotărârea consiliului orașănesc cele două cereri de mai sus.

Un împrumut în străinătate?

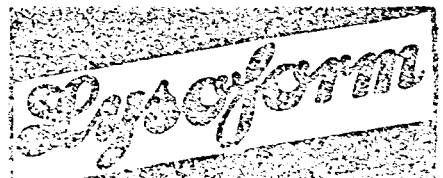
București. — Ziarul „Lupta” publică știrea că în cercurile apropiate ministrului de finanțe se vorbește din nou despre o ofertă primită de guvern de câteva zile, pentru încheierea unui împrumut în America.

Este vorba ca această ofertă care după afirmarea celor de la care deținem aceste relațiuni, are toate șansele de a fi acceptată de d. Brătianu, să fie luată în discuțiune imediat după votarea bugetului.

Împrumutul ar fi să se încheie în anumite condițiuni pentru un prim termen de 3 ani de zile, urmând ca după aceea, în vedere că situația economică a țării ar fi îmbunătățită, să se poată prelunge acest împrumut pe un alt termen și în condițiuni și mai avantajoase.

ATENȚIUNE!

Reclama făcută în ziarul „ARDEALUL” este cea mai eficientă.

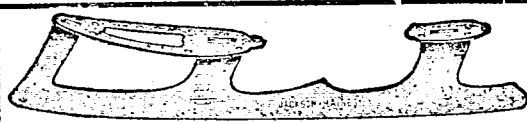
cel mai bun desinfectant

STOFE pentru domni și dame. Tricotage, Grenadin Marchisete — Cămăși pentru domni și dame. Plapome, Saltele etc. etc.

Se vând cu prețuri foarte reduse la

Magazinul „Hajnal”
CLUJ, Calea Regele Ferdinand și Calea Victoriei (col)

Numai într'un singur loc!

Mare asortiment FIUG LUI MATIA MUN

cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei No. 2.

2-11 Nickelare și ascuțitul se execută prompt.

Sticlărie și porțelan

geamantane pentru călătorie și gente de piele pentru doamne, mai ieftin cumpărați în

Magazinul „PARISIEN”
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12.